

Društvo restavradorjev Slovenije

Gradivo za novinarje

ob podelitvi

NAGRADE IN PRIZNANJ MIRKA ŠUBICA

Ljubljana, 6. junij 2022

Spoštovani predstavniki medijev!

Pred Vami je gradivo ob podelitvi

NAGRADE IN PRIZNANJ MIRKA ŠUBICA ZA LETO 2021

Nagrada Mirka Šubica je stanovska nagrada za življenjsko delo na področju konservatorsko-restavratorske stroke (v muzejih, galerijah, na likovnih akademijah, zasebni restavratorskih delavnicah). Leta 2008 jo je ustanovilo Društvo restavratorjev Slovenije (Društvo DRS) z namenom, da bi konservatorsko-restavratorsko stroko še bolj predstavili javnosti in da bi strokovnjake, ki pomagajo skrbeti za ohranjanje in kulturne dediščine, nagradili za izjemne dosežke na strokovnem področju v konservatorsko-restavratorski stroki. Poleg nagrade za življenjsko delo podeljuje društvo tudi priznanja Mirka Šubica za enkratne izjemne dosežke in prispevke pri ohranjanju kulturne dediščine in predstavljanju in populariziranju konservatorsko-restavratorske stroke na Slovenskem in v tujini ter častno članstvo v Društvu restavratorjev Slovenije.

Prilagamo Vam:

- vabilo na podelitev nagrad in priznanj Mirka Šubica;
- poročilo o delu komisije za nagrade in priznanja Društva restavratorjev Slovenije (Društvo DRS);
- utemeljitve.

Za ostale informacije smo Vam na voljo po telefonu 051 368 855 ali na elektronskem naslovu info@slodrs.si. Z veseljem Vam bomo pomagali.

Želimo Vam uspešno delo in prijetno druženje z nami!

Ana Kocjančič
tajnica Društva DRS

mag. Martina Lesar Kikelj
predsednica Društva DRS

DRUŠTVO RESTAVRATORJEV SLOVENIJE
Komisija za nagrade in priznanja Društva DRS

POROČILO KOMISIJE

Komisija za nagrade in priznanja Mirka Šubica pri Društvu restavradorjev Slovenije (Društvo DRS) je delovala v sestavi:

Predsednica komisije:

Martina Obid Mlakar, samozaposlena v kulturi, Ljubljana

Člani komisije:

Jernej Hudolin, generalni direktor ZVKDS, Ljubljana

Emina Frljak Gašparović, ZVKDS Restavratorski center, Ljubljana

izr. prof. mag. Lucija Močnik Ramovš, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, Ljubljana

dr. Jasna Malešič, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

Špela Govže, ZVKDS Restavratorski center, Ljubljana

Ajda Mladenovič, ZVKDS Restavratorski center, Ljubljana

Tina Buh, Narodna galerija, Ljubljana

dr. Eva Ilec, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož

Komisija za nagrade in priznanja Društva DRS se je sestala sedemkrat. V predpisanem roku je na razpis pravočasno prispelo 10 predlogov:

- en predlog za nagrado (za življenjsko delo) Mirka Šubica;
- sedem predlogov za priznanja Mirka Šubica;
- dva predloga za letos prvič razpisano študentsko priznanje *zlati skalpel*.

Častnega članstva letos društvo ne bo podelilo, saj ga podeljuje vsako tretje leto.

Na podlagi sestankov in ogledov na terenu se je komisija za nagrade in priznanja Društva DRS odločila, da:

Nagrado Mirka Šubica za življenjsko delo v letu 2021 prejme

1. **Ivan Bogovčič** za izjemne dosežke na področju raziskovanja, dokumentiranja in popularizacije konservatorsko-restavratorske stroke ter konserviranja-restavriranja v času njegovega delovanja pred upokojitvijo.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2021 prejmejo:

1. **Ekipa konservatorjev-restavratorjev pod vodstvom Saše Snoj** za izjemen pristop h konserviranju-restavriranju Jakopičeve poslikave v stanovanjskem bloku Meksika
2. **Ekipa konservatorjev in restavratorjev Restavratorskega centra** za uspešno koordinacijo in izvedbo konservatorsko-restavratorskih del pri celoviti obnovi cerkve Marijinega vnebovzetja na Blejskem otoku
3. **Konservatorsko-restavratorski oddelek Gorenjskega muzeja: Anamarija Dimovska, Sandra Dimitrijević in Irena Jeras Dimovska** za izjemno uspešno izveden razstavni projekt *Nazaj k predmetu, Konservatorsko-restavratorski stik s preteklostjo*
4. **Martina Vuga** za vodenje tehnoloških raziskav in konservatorsko-restavratorskih posegov ter za inovativen pristop k reševanju del Frančiška Smerduja iz zbirke Narodne galerije v Ljubljani

Študentsko priznanje zlati skalpel za leto 2021, prejme

1. **Doroteja Erhatic** za večletno izjemno kvalitetno in predano delo na različnih projektih Oddelka za kamen in štukaturo ZVKDS Restavratorskega centra.

Martina Obid Mlakar
predsednica komisije

Nagrado Mirka Šubica v letu 2021

prejme

Ivan Bogovčič

za izjemne dosežke na področju raziskovanja, dokumentiranja, popularizacije konservatorsko-restavratorske stroke ter konserviranja-restavriranja.

Konservatorsko-restavratorskemu delu v vsej svoji širini je bil mag. Ivan Bogovčič, akad. slikar, predan že zelo zgodaj. Že po četrtem letniku srednje šole se je leta 1961 srečal in, kot je dejal, »zastupil« z restavratorstvom, ko je šel s sošolci v vas Vranja pod Učko odkrivat in restavrirat srednjeveške freske za reški zavod za spomeniško varstvo.

Zanimanje za umetnost se je nadaljevalo s študijem slikarstva na Akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu, kjer je leta 1966 diplomiral, leta 1968 pa je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani zaključil magistrski študij restavratorstva.

Strokovno se je posvečal predvsem dokumentiranju in obnovi stenskih slik in mozaikov. Leta 1970 se je zaposlil na Oddelku za restavratorstvo Zavoda za spomeniško varstvo SR Slovenije in prvič prevzel vodenje dveh zahtevnih projektov – restavriranje fresk Janeza Aquile v Turnišču in antičnih mozaikov pri šoli Majde Vrhovnik v Ljubljani. Kot član »jugoslovanskega konzilija« je bil v Pivskem samostanu v Črni gori zadolžen za armiranje velike površine snetih fresk. Po rušilnem potresu v Posočju leta 1976 je organiziral intervencijsko ekipo, s katero so več let v težkih razmerah reševali poslikave na prizadetem območju. Leta 1973 je prevzel

vodenje restavratorskega oddelka in ga vodil do leta 1979. V letih službovanja na Zavodu je opravil vrsto zahtevnih restavratorskih posegov na skoraj vseh področjih restavratorstva. Med pomembnejše sodijo restavratorski posegi na freskah v cerkvi Sv. trojice v Hrastovljah, v samostanu Stična, v cerkvi sv. Neže v Lopati in cerkvi sv. Križa v Prevolah v Suhi krajini, v cerkvi na Suhi pri Škofji Loki in še bi lahko naštevati.

Posvečal se je tudi restavriranju in raziskovanju zlatih baročnih oltarjev, med drugim znamenitega Laibovega oltarja in tabelnih slik na lesu.

Med izjemne dosežke na področju raziskovanja in popularizacije stroke sodi priprava številnih vodenj, posvetov in odmevnih razstav. S sodelovanjem v tiskanih medijih, na radiu in televiziji je močno prispeval k odmevnosti konservatorsko-restavratorske stroke. V času svojega strokovnega delovanja je bil nepogrešljiv član mnogih komisij in uredniškega odbora revije Varstvo spomenikov, recenzent in pisec strokovnih mnenj. Ves čas je tudi nudil obsežno strokovno svetovanje.

S širokim strokovnim znanjem je prispeval k zasnovi učnih vsebin na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, kjer se je leta 1998 zaposlil kot redni profesor na Oddelku za restavratorstvo. Kot pedagog je bil močno vpet v izvedbo strokovnih podlag za načrtovanje novih prostorov in bolonjske reforme ter bil goreč zagovornik strokovno izšolanega kadra. Samostojno ali v sodelovanju je zasnoval in postavil razstavi ob peti obletnici ustanovitve Oddelka za restavratorstvo in ob 50-letnici restavratorstva na ALUO UL. Kot zunanji sodelavec je predaval tudi na Oddelku za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. S pedagoško problematiko se je ukvarjal tudi na srednji stopnji, saj je kot koordinator za obrti in veščine pri Svetu Evrope za Slovenijo dal pobudo in smernice ter tvorno sodeloval pri uvedbi usposabljanja za stavbarske poklice za delo na stavbni dediščini.

Za svoje več kot štiridesetletno predano in obsežno delo je prejel vrsto priznanj in nagrad.

Izjemni dosežki na področju raziskovanja, dokumentiranja, populariziranja konservatorsko-restavratorske stroke ter konserviranja-restavriranja v času delovanja pred upokojitvijo so neprecenljivi, zato se mag. Ivanu Bogovčiču podeli nagrado Mirka Šubica za življenjsko delo.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2021

prejme

ekipa konservatorjev-restavratorjev pod vodstvom Saše Snoj za izjemen pristop h konserviranju-restavriranju Jakopičeve poslikave v stanovanjskem bloku Meksika.

Vhodno pasajo večstanovanjske stavbe Meksika je po zaključku gradnje leta 1927 poslikal Rihard Jakopič. Pod vodstvom Saše Snoj s sodelavci Jernejo in Mojco Kos, Urošem Arnškom in Evo Sirk je bil v letu 2019 na poslikavi izveden konservatorsko-restavratorski poseg. Poslikava je bila po skoraj stoletju obstoja umazana in potemnjena, ključni problem je predstavljala močno uprašena barvna plast. Poslikava je naslikana v oljni tehniki, ki je zaradi kemične sestave manj primerna za slikanje na omet in je zato začela propadati že kmalu po nastanku.

Konservatorsko-restavratorske postopke čiščenja in utrjevanja je bilo treba zaradi slabega stanja poslikave izbrati zelo premišljeno. Po čiščenju so se pokazale številne poškodbe, zato je bil obseg retuširanja večji od predvidenega. Zaradi nežnega, skoraj sublimnega učinka slikarije je bilo treba k tej fazi pristopiti z velikim občutkom za umetnikov slikarski izraz. Restavrirana poslikava ponovno deluje kot estetska celota in omogoča branje in študij umetnikovega likovnega genij.

Projekt je zaradi občutljive problematike vseskozi spremljala strokovna komisija. O utrjevanju se je ekipa posvetovala z vabljenima strokovnjakoma iz Firenc in s strokovnjaki z Zavoda za gradbeništvo. V fazo retuširanja je bila vključena poznavalka Riharda Jakopiča, ki je osvetlila njegovo ustvarjanje in način dela.

Saša Snoj je kot vodja projekta zastavila celovit in interdisciplinaren pristop k specifični in zahtevni problematiki. Na podlagi številnih poskusov so bile izbrane najprimernejše metode in materiali za maksimalno konservacijo površine in uprašenih barvnih slojev.

Premišljen in zadržan pristop, ki se kaže v izvedbi minimalnih posegov, je pri obravnavi tako pomembnih umetniških del, kot je Jakopičevo, ključnega pomena. Dobro uigrana ekipa je delovala z velikim spoštovanjem in občutkom za slikarjev likovni jezik ter kljub težkim delovnim razmeram projekt uspešno zaključila v predvidenem roku. Rezultat konservatorsko-restavratorskega dela bo objavljen v strokovni reviji, kar je zaradi tehnološke problematike dragocena informacija za podobne probleme, s katerimi se bomo zagotovo še srečali. Zaradi vsega naštetega se Saši Snoj in njeni ekipi podeli priznanje Mirka Šubica za leto 2021.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2021

prejme

ekipa konservatorjev-restavratorjev Restavratorskega centra za koordinacijo in izvedbo del pri celoviti obnovi cerkve Marijinega vnebovzeta na Blejskem otoku.

Zadnje desetletje na Blejskem otoku poteka revitalizacija in prenova celotnega otoka in njegovih znamenitosti. Del tega široko zastavljenega projekta je bila celovita prenova cerkve Marijinega vnebovzeta, ki je bistveno pripomogla k bolj kakovostnemu doživetju izkušnje na otoku.

Konservatorsko-restavratorska dela pri obnovi je vodil Restavratorski center, v njegovem imenu sta delo koordinirali Katarina Odlazek in Ajda Mladenovič. Konservatorsko-restavratorski posegi so obsegali tako stenske poslikave, kamnite oltarje in druge kamnite elemente, lesene oltarje in oltarne plastike kot tudi oljne slike s pripadajočimi okvirji. Restavriranje posameznih sklopov umetnin so vodili in z ekipami izvajali strokovnjaki različnih področij, sodelovali so vsi oddelki Restavratorskega centra s tehnično ekipo ter številni zunanji sodelavci. Posegi so potekali na terenu, pa tudi delavnice Restavratorskega centra so bile polne umetnin, ki so bile tja odpeljane na restavriranje.

Konserviranje in restavriranje gradiva je potekalo v več fazah med letoma 2016 in 2020 po najnovejših metodah, ki so plod dolgoletnih izkušenj Restavratorskega centra, kot izhodišče pa so bila upoštevana strokovna načela avtentičnosti, kompatibilnosti, minimalnih posegov in reverzibilnosti.

Obsežna prenova je od ekip zahtevala skrbno načrtovanje in organiziranost ter

Kontaktne osebe: mag. Martina Lesar Kikelj, predsednica Društva DRS, Poljanska cesta 40, Ljubljana, info@slodrs.si in mag. Ana Kocjančič, tajnica Društva DRS, info@slodrs.si, tel: 051 368 855

usklajevanje posameznih gradbeno-obrtniških in konservatorsko-restavratorskih del. Ker gre za eno najbolj obiskanih turističnih znamenitosti v Sloveniji, je bil poseg obogaten z informativnimi plakati in možnostjo opazovanja konservatorjev-restavratorjev pri delu.

Izrednega pomena so bila sprotno in uspešno usklajevanje z naročnikom ter fleksibilno prilagajanje in reševanje nepredvidenih situacij, saj so vsi sodelavci k projektu pristopili celovito in strokovno ter hkrati nesebično ostajali na delu tudi prek običajnega delovnika.

Projekt, ki je bil organizacijsko in strokovno izpeljan na izredno visoki ravni, je dokaz, da so usklajevanje in sprejemanje idej in drug drugega izjemnega pomena in da je le v takem okolju mogoče zadostiti visokim kriterijem sodobnega konserviranja in restavriranja umetnin. Zato se ekipi konservatorjev-restavratorjev Restavratorskega centra podeli priznanje Mirka Šubica za leto 2021.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2021

prejme

Konservatorsko-restavratorski oddelek Gorenjskega muzeja: Anamarija Dimovska, Sandra Dimitrijević in Irena Jeras Dimovska

**za izjemno uspešno izveden razstavni projekt *Nazaj k predmetu,*
*Konservatorsko-restavratorski stik s preteklostjo.***

Konservatorsko-restavratorski oddelek Gorenjskega muzeja je junija 2020 z odprtjem razstave *Nazaj k predmetu, Konservatorsko-restavratorski stik s preteklostjo* prvič v triinšestdesetih letih delovanja predstavil svoje delo. Konservatorke-restavratorke Gorenjskega muzeja se delu posvečajo strokovno, kakovostno in zavzeto. Upoštevajoč konservatorsko-restavratorsko etiko s posebno občutljivostjo rešujejo dileme pred in med postopki konserviranja-restavriranja.

Razstava konservatorsko-restavratorskega oddelka Gorenjskega muzeja je izpostavila izjemno pomembno mesto, ki ga v muzejski dejavnosti zaseda konservatorsko-restavratorska stroka. Delo konservatorjev-restavratorjev je na sodoben način približala tako mlajšim kot starejšim obiskovalcem muzeja.

Izpostavljen je bil zgodovinski razvoj oddelka, prikazana so bila orodja in materiali iz preteklosti ter fotografije nekdanjih delavnic in depojev. Osrednja postavitev je zajela raznovrstne muzejske eksponate iz različnih obdobj in materialov ter pisno in fotografsko obrazložitev posameznih konservatorsko-restavratorskih posegov. Panoji so bili opremljeni s QR kodami, ki so gledalce usmerjale na video prikaze s predvajanjem postopkov konserviranja-restavriranja primerljivih muzejskih

predmetov iz tujih ustanov. Konservatorsko-restavratorski postopki na poslikanih skrinjah so bili predstavljeni na izviren in sodoben način z vizualnim mapiranjem na tridimenzionalnem objektu. Mlajši populaciji je bila namenjena analogna, interaktivna predstavitev fotografske primerjave prvotnega in končnega stanja muzejskih predmetov.

Razstava je bila postavljena v času epidemije covida-19, zato je konservatorsko-restavratorski oddelek poskrbel za večje število vodenih ogledov.

Konservatorsko-restavratorski oddelek Gorenjskega muzeja je z razstavo *Nazaj k predmetu, Konservatorsko-restavratorski stik s preteklostjo* poskrbel za kakovostno konservatorsko-restavratorsko obravnavo predmetov iz depojev Gorenjskega muzeja in tudi za večjo promocijo stroke. Postavitev in realizacija razstave sta bili izpeljani samostojno, vzorno in uspešno, zato se konservatorsko-restavratorskemu oddelku Gorenjskega muzeja podeli priznanje Mirka Šubica za leto 2021.

Priznanje Mirka Šubica za leto 2021

prejme

Martina Vuga

za vodenje tehnoloških raziskav in konservatorsko-restavratorskih posegov ter za inovativen pristop k reševanju del Frančiška Smerduja iz zbirke Narodne galerije v Ljubljani.

Leta 2012 je Narodna galerija prejela sedemintrideset plastik kiparja Frančiška Smerduja, izdelanih v mavcu in glini. Pridobljena dela je predstavila na razstavi *Frančišek Smerdu (1908–1964). Donacija Narodni galeriji.*

Od prevzema daru dalje so potekali preučevanje pridobljenih del in predvsem zamudni in zahtevni konservatorsko-restavratorski posegi na zelo občutljivem materialu, ki jih je v letih 2012 do 2020 vodila doc. mag. Martina Vuga.

Ohranjanje tako velikega števila odlitkov je nudilo enkratno priložnost za soočenje z najrazličnejšimi problematikami na opusu enega samega umetnika ter dalo povod za temeljito preučevanje tehnologije izdelave in problematike konserviranja-restavriranja mavčnih odlitkov.

Specifičnost mavca in velikost odlitkov je zahtevala iskanje iznajdljivih rešitev in premišljeno načrtovanje posegov ob strogem upoštevanju sodobnih zahtev konservatorstva-restavratorstva.

Martina Vuga je s sodelavci in študenti prišla do odličnih konservatorsko-restavratorskih rešitev. Sistematično so se posvetili čiščenju mavčnih površin, ki je zaradi občutljivosti na vodo in mehanske strese posebej občutljiva faza, in z uporabo tekočega agarja dosegli odlične rezultate. Nadomeščanje odkrušenih delov je bilo

zaradi poroznosti suhega mavca in usklajevanja z videzom izvirne površine izjemno zahtevno. Raziskali in preizkušali so različne materiale in pristope ter nazadnje kot najprimernejše izbrali kite na osnovi linearnega poliamida kot veziva.

Rezultate večletnega zahtevnega dela je doc. mag. Martina Vuga zanimivo predstavila na spletnih straneh in predavanjih Narodne galerije ter tako opozorila na pomen poznavanja in beleženja tehnoloških plati umetnin.

Prispevek doc. mag. Martine Vuga v konservatorsko-restavratorski stroki je neprecenljiv, saj je pri projektu uspešno vodila, koordinirala in inovativno reševala problematiko ohranjanja mavčnih odlitkov in s tem prispevala k novim dognanjem v stroki ter k ohranjanju obsežne zbirke del v občutljivem materialu.

Zato se doc. mag. Martini Vuga podeli priznanje Mirka Šubica za leto 2021.

Študentsko priznanje Društva restavratorjev Slovenije zlati skalpel za leto 2021

prejme

mag. kip. Doroteja Erhatic

za večletno izjemno kvalitetno in predano delo na različnih projektih Oddelka za kamen in štukaturo ZVKDS Restavratorskega centra.

Doroteja Erhatic, diplomantka restavratorstva in magistrica kiparstva, že od leta 2011 aktivno sodeluje pri različnih konservatorsko-restavratorskih projektih Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Osnovno izobrazbo iz restavratorstva uspešno združuje s strastjo do kiparstva, kar dokazujejo njeni presežki na področju kopistike.

Rezultati, ki jih Doroteja Erhatic dosega na svoji akademski in službeni poti, so plod večletnega vztrajnega, marljivega in požrtvovalnega dela. Predana je vsaki zaupani nalogi ne glede na težave in izzive, ki jih prinaša delo konservatorja-restavratorja. Z Oddelkom za kamen in štukaturo Restavratorskega centra je sodelovala pri vrsti izjemno pomembnih in odmevnih konservatorsko-restavratorskih projektov, med katerimi so najpomembnejši obnova dominikanskega samostana na Ptuju, Narodne galerije in Obrtne šole na Aškerčevi ulici v Ljubljani. Sodelovala je pri konserviranju-restavriranju oltarjev v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani in v cerkvi Marijinega vnebovzvetja na Bledu ter pri izdelavi kopij personifikacij trgovine in obrti za fasado Mestne hranilnice v Ljubljani, izdelavi kopij alegorij moči in zakona pred vladno palačo in izdelavi kopij Muzicirajočih dečkov z atike mariborskega gledališča.

Doroteja Erhatic deluje na več področjih stroke, zaradi izrednega občutka za kiparsko obdelavo pa se je v zadnjih letih specializirala za kopistiko. Trenutno sodeluje pri

zaključnih fazah konserviranja-restavriranja štukaturnega okrasja v kapeli sv. Frančiška Ksaverija v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Poleg izvajanja tekočih nalog aktivno sodeluje pri uvajanju študentov in pri tem nesebično predaja znanje mlajšim generacijam.

Mag. Doroteja Erhatic si zaradi pomembnega prispevka k izvedbi odmevnih projektov ZVKDS RC zasluži priznanje *zlati skalpel* za leto 2021.

Pokrovitelj podelitve Nagrad in priznanj Mirka Šubica za leto 2021 je:

**LIVARNA KAMŠEK, LIVARTIS d.o.o.,
Volavljje 13, 1000 Ljubljana**

Kontaktne osebe: mag. Martina Lesar Kikelj, predsednica Društva DRS, Poljanska cesta 40, Ljubljana, info@slodrs.si in mag. Ana Kocjančič, tajnica Društva DRS, info@slodrs.si, tel: 051 368 855